

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 8 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Починне число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперніка. — Експедиція місцева в Агенції Линдовского в пасажи Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Режлямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Мякнуть!

Погулявши широко, пошумівши, поплакавши в Дрездні та Липску, погратульовавши великому Бісмаркови, пополохавши Австрію навіть іредентею — обструкціоністи німецькі враз з Шенерером осіли на піску і вистрілявши всі набої, починають мякнути. Так званий Entrüstungsspectacle скінчив ся. Функе, Пергелъ, Шікер, Вольф а навіть і режісер комедії Шенерер зійшли зі сцени, а натомість виступив Хлюмецький, Бернрайтер, Фурніе, Думба і другі Beschwichtigungshofrätthe, держачи в руках програми примиреня. Добре сказав пос. Герольд недавно в палаті посольській, звернувши ся до поступовців німецьких: Ваше обршенє на язикові розпорядженя — се чиста комедія. Один з вас, добувши грудного тону, стріляє громами, а безпосередній его сусід — дримає за той час. У вістях політичних нинішнього числа подаємо цілу серию дневникарских голосів про теперішню ситуацію, та хоч голоси ті в дечім ще не виразні а навіть баламутні, то таки межі стрічками можна вичитати, що обструкціоністи раді би вже завернути з ховзкої дороги, на котру їх загнав тероризм Шенерера. Бар. Хлюмецький з Пешту, гр. Штірк в «Grazer Tagespost», а Думба в Карлевих Варах кличуть до відвороту. Одинока трудність лежить в питаню, хто би мав дати почин до переговорів? Чехи устами своїх передових мужів заявили, що они готові подати руку, як би Німці перші простягнули долонь. Тількож Німцям стидно трохи грізний кулак розвернути і стати в позі примирительній. Тож вмовляють они в гр. Баденюго, що се его річ, річ правительства, взяти почин в тій акції. Правительство зайвило прецінь в інавгураційній річи обіймаючи керму, що оно хоче вести сторонництва, — пише «N. fr. Presse». Найжеж тепер веде! Най же кличе нас до

акції примиреня. Ми готові. Самі не можемо туди іти, щоби виборці наші не висміяли нас та щоби Шенерер не забрав нам наших мандатів. Але закликани побіжимо і в дечім уступимо. Миж маємо ще заєдно на оці загальне добро Австрії. Ми не всі їздили за границу. Наша ліберальна більша посілість льяольна...

Чи правительство дійсно возьме ся за які-небудь переговори, се покаже недалека будучність. Краківський «Czas» заявив вправді недавно, що акція така зависіти-ме від обставин, як они розвинуть ся в найблизшій часі, але не виключив можливости, що вкінци правительство дасть ся до сего наклонити. А в звязи з сею ревелациєю треба взяти і другу в «Vaterland-і, де сказано, що гр. Бадені готов посередничити, але під вимінкою, що Німці і Чехи щиро приступлять до переговорів. Инакше мусіло би правительство розвязати парламент. Се слова важкі, в виду того, що на мандати лібералів Шенерерянці. Впрочім внутрішня політика Австрії не опиралась ніколи на яких-то принципіальних ідеях і програмах, а радше на торгах. Чогож би і в теперішній хвили, хоч на позір дуже горячий, не можна попробувати торгу краківського? Може бути, що ще якийсь час противні табори будуть удавати відразу перед переговорами, але з часом, за принукою, діло піде скорше, як би дехто думав.

Ювілей 60-літнього володарства королеві Вікторії.

(+) Історія всесвітна вельми мало виказує таких володарів, котрим довелоб ся не тільки десяти літ сидіти на престолі, але також із справдешним вдоволенєм і з спокійним сумлінням добре сповнених обовязків глянути поза себе на спасенні наслідки довголітнього володар-

ства. Таким рідким і незвичайним случаем єсть володарство англійської королевої, котрого 60-ті роковини як раз тепер протягом кількох днів святкують в столиці над Тамізою при участі всіх сторонництв політичних і всіх верств суспільних, так що се святкованє має не тільки значіне династичного, але й справді народного свята. Англія обходить не тільки дияментовий ювілей своєї королевої, але й торжество перед цілим світом своєї могутости, величи і богатства. Протяг 60 літ є такою добою часу, що держави й суспільности можуть відбути многоважні переміни політичні і культурні, підняти ся до великого зросту або зовсім занепасти і щезнути. Підчас сего ювілейного тижня гостюють в столиці англійській не тільки володарі і репрезентанти держав европейских, але й всего світа. Торжество починає ся походом 78-літньої королевої до катедри св. Павла, а похід сей буде справдешним збором всіх рас людских, живою ілюстрацією всесвітної держави королевої і всі місці культурної. Старенькій королеві довело ся дожити незвичайної події, дияментового ювілею володарства, і при сій нагоді поблагословити 70 живучих потомків. Лише задля переваги культурного духа англійского і его могутости підлягає більш як 350 мільонів людей скиптрови Вікторії, а супротив сеї великанської держави никне старинна римска держава і держава Олександра В. Язык англійський став не тільки язиком загально світовим що до числа людей, які ним говорять, але й що до его становища в міжнародних відносинах. Англійска фльота опанувала всі моря і океани доступні для плавби, а торговельний рух англійський перевищає оборот всіх держав европейских разом взявши. Образ сеї могутости політичної, богатства суспільного і загальної культури представить ся очем всіх учасників ювілею, котрого осередком єсть королева, котро довголітнім розумним і успішним володінєм причинила ся до сего незвичайного торжества в історії.

З початком сего століття ніхто не думав, щоби на престолі англійським засіла жєнщина, хоч історія Англії і виказує доволі таких при-

13)

Думки і пісні

АМВРОЗИЯ МЕТЛИНСЬКОГО.

XXVIII. СМЕРТЬ БАНДУРИСТА.

(«Думки и пісні» стр. 116—120.)

Утрудихся зоввій измолче гортань мой,
[буря потопа мя.

Буря вие, завиває,
І сосновий бір трощить;
В хмарах блискавка палає,
Грім за громом грякотить.
Ніч то углем вся зчорніє,
То як кров зачервоніє!

Дніпр клекоче, стогне, плаче,
Й гриву сивую трясє;
Він реве, й на камінь скаче,
Камінь рве, гризе несе...
Грім що гримне, в берег грядє —
З пущі поломя прогляне.

Те не дивно, що так шумно,
Що раз-по-раз блись та гряд!
Те дивніш: сьпіває сумно
Над Дніпром старий козак:
Пісня з вітром розлітає,
Мов той вітер братом має...

Грім напусти на нас, Боже, спали нас в пожарі:
Бо і в мені і в бандурі вже глас замирає!
Вже не гремітиме, вже не горітиме як в хмарі
Пісня в народі, бо вже наша мова конає!
Хай же грім нас почує, що в хмарах кочує;
Хай наш голос далеко по вітру несе,
Поки вітром як лист нас з землі не стрясє;
Хай і Дніпр стародавній д нас пісню почує,
Поки він нас в море не внесе, не вкне,
Поки мова й голос в нас до тла не згине!
Хай луною по степові голос іде,
І по пущах Дніпровських між звірям гуде!

Може звів, може-й бір,
Степ та вітр, море й Дніпр,
Може, хмара,
Грім і кара,
І бандуру, і мене
Козакові спомяне!

Як сивий степ білітиме,
Як чорний бір шумітиме,
Як звів в пущах ревітиме,
Як блискавка в хмарах-хмарах
Кровю заснуєть ся,
Грім до-долу в карах-карах
Грякне, й все займеть ся,
І старий Дніпр в чварах-чварах
Встане, й озоветь ся...
Може і пісня з вітром ходитиме,
Дійде до серця, серце палитиме;
Може й бандуру ще хто учує,
Й серце зане і затоскує...

І бандуру і мене
Козаченько спомяне!

Буря вие, завиває,
І сосновий бір трощить;
В хмарах блискавка палає,
Грім за громом грякотить,
Ніч то углем вся зчорніє!
То як кров зачервоніє!

Дніпр клекоче, стогне, плаче,
Й гриву сивую трясє;
Він реве, й на камінь скаче,
Камінь рве, гризе, несе,
Грім що гримне, в берег грядє —
З хвилі бандура прогляне!

Запало — і — стемніло...
Застогнало в небесах...
Хлинув дощ... загомоніло
На горах, полях, в борах...
Старця й бандури не має,
Пісня по міру літає!

XXIX. РОЗМОВА З ПОКІЙНИМИ.

(«Молодикъ» отд. II. стр. 100—101.)

Ой чомуж ти не так світиш, та ясне красне со-
[нечко
Як світило колись мені в зеленім садочку,
Як сидів я між рідними на травці,
А край мене голубчики братця і сестриці?

кладів, а володарство Єлисавети було підвалиною нинішньої могутості Англії. Се було тим менше сподіваним, позаяк жило тоді сімох синів Юрія III. Однак провидіне інакше постановило. Династія ганверська вимерала безпотно; Юрій IV. і Вільгельм IV. не лишили мужеских потомків, а права їх перейшли на князя з Кент, котрий одружився в пізнім віці і умер, лишивши єдину дочку, нинішню королеву Вікторію.

Молодий вік королевої проминув сумно і зовсім звичайно, позаяк молода княжна, уроджена з матери Німкві — Вікторії з Кобург замужної вдруге з четвертим сином Юрія III, 51-літнім князем з Кент — скоро осиротіла, а отець відумерши єї, лишив матери значні довги. Молода княжна жила отже дуже ошадно і тим більше дбала про основну освіту та виробила собі ясний і влучний погляд на відносини суспільні, яким визначала ся за весь час свого довголітнього володарства. Дня 20 червня 1837 року умер король Вільгельм і ще того самого дня зложила 18-літня княжна Вікторія присягу на конституцію. Вельми нераде з того було сторонництво торисів, що на престолі засіла жінчина, але нарід радів, що має королеву, котра знов поверне до значіння чесноти династії, яких давно не було в родині королівській.

За весь свій вік проявляла королева Вікторія непохитне поважане для духа англійської конституції і бережене конституційних форм. В чотири роки після вступлення на престіл, прийшла Вікторія в Альберті кн. Кобурекім не тільки доброго мужа, але й щирого і розумного порадики, а держава справдешнього опікуна культурних і матеріальних інтересів і тішила ся сею підпорою до р. 1861.

Володарство королевої Вікторії має так мало особистих прикмет, що треба би властиво оповідати найновішу історію Англії. Ся доба 60-літнього володарства Вікторії обнімає найбільші економічні зміни історії під обоюстороннім впливом капіталу і праці, під впливом величезного поступу техніки і механіки, під впливом що раз більшої ємкості духа нації, зростом великих міст і їх впливу, розширенем політичних прав на найблизші верстви людности. Час володарства Вікторії є також добою парламентарних героїв, багатством вельми талановитих і геніальних людей, які відбивають ся на основі образу ювілейного. Коли континентом європейським від 1848 р. потрясли революційні змагання, одна Англія була свободна від сих змагань як скеля серед моря, а навіть давала захист виходцям політичним всіх народностей і партій.

З вступленем на престіл англійський Вікторії відлучив ся Ганвер від Англії, а тим самим зірвала Англія з традиційною політикою континентальною. Окрім кримської війни, що підорвала славу воєнну Англії, не брала Вікторія участі в ніякій війні європейській і гляділа зовсім спокійно на те, як Німеччина та Італія з'єднали ся, а балканські народи визволили ся зпід ярма турецького. Обезпечивши собі мир в Європі, воює за те Англія безнастанно проти-

гом тих 60 літ у всіх частях світа. Своім золотом опанувала Англія Єгипет, а корабельною комунікацією канал суєський, а твердинями як Гібральтар, Мальта і Аден забезпечила собі світовий шлях торговельний. Південна Африка находит ся в руках Англії і єсть могутою державою вельми багатою, що розвиває ся самостійно і має перед собою світлу будучину. Австралія, що перед 50 роками була дикою, незваною пустинею, заселеною племенами найнижше поставленими що до просвіти, єсть нині другою Англією, людною і цвітучою, що збагачує матерний край золотом і збіжем. Велика держава індійська, побільшена в останних часах Індією загангесовою і Бірмою, обнімає сама п'яту часть всеї людности світа, вложила Вікторії корону цісарську. Історія всесвітня не знає другої держави таких великанських розмірів, Англія є справді великою державою світовою.

Англія єсть все ще банкером і великим торговцем світа, що кидає великі капітали в оборот. Єсть она світовою фабрикою товарів залізних і тканих, і спедитором чужих виробів всего світа. Англія продукує 40% всіх виробів вовняних, 53% всіх залізних, 55% машин, 73% бавовни, а 84% всіх товарів бавовняних. Половина торговельної флоти всего світа належить до Англії, а 73% всіх фрахтів перевозять англійські кораблі. Знамениті англійські товари, ємкий дух англійський, великанська колоніяльна сила розширена на всі части світа — отсе нинішня Англія. Немає року, щоби Англія не побільшила своїх посістей. Від 20 літ побільшила ся Англія о 4½ мільона квадратних миль, а число людности перевищає людність всіх європейських держав і американських сполучених держав.

(Конець буде.)

Важне для хліборобів.

З початком сего року ухвалив німецький Reichstag закон проти жидівських спекуляцій на біржі збіжевої, котрими то спекуляціями штучно обнижувано ціну місцевих німецьких рільних продуктів. Біржа берлінська супротивилась сему законнови стрейком, т. є. спекулянти жидівські винесли ся з біржи, а збираючись в приватнім домі (Feenpalast-і) вели там дальше своє для хліборобів погубне ремесло. На днях заборонив префект поліції берлінської ті приватні сходини біржовиків і викликав тим кризу, т. є. довів до того, що в Берліні від минувшої суботи не існує біржа збіжева. Праса жидівська підняла в наслідок того пекольний крик. Правительство — каже она — відобрало тисячам людей їх заробок! Nichts zu handeln! — зверещала ціла банда визискувачів. Хліборобство упаде, ніхто не означить тепер ціни збіжа, а з паденем хліборобства упаде і нарід німецький! Крики ті, розуміє ся зовсім безпідставні, доказують, що правительство німецьке влучило щасливо в саме ядро шахрайства жидівського, що через десятки літ

впливало шкідно на ціни збіжа тим, що вело торг збіжевий фікційним або найгіршим з Америки довозеним збіжем і через те збогачувалось в некористь хліборобів. Біржа збіжева, берлінська нормувала ціну збіжа в цілій Європі з виїмком Росії. Наші ціни збіжа мусіли приноровлювати ся до цін німецьких, а були ті ціни звичайно так низькі, що хліборобство вже не оплачувалось. Розуміє ся, хлібороби німецькі тепер ликують, а при тій нагоді розкривають їх часописи цілий ряд швіндлів збіжевих. З численних тих швіндлів наводимо характеристичний факт. І так 26 мая 1894 зморозив мороз значні простори збіжа в північних Прусах і Познанщині. Замість пожуритись таким катаклізмом, пише фірма збіжева Місама до своїх агентів таке: Торговля збіжева не рентує ся від довшого часу. З всіх сторін доносять, що засіви красні. На щасте прийшла вість, що мороз з 26 мая знищив засіви на цілім всході. Витаємо сю ласку неба. Інакше треба було пропадати. Мільони збутвілого і хробашливого збіжа кидали біржевники берлінські на торги збіжеві німецькі і тим обнижували ціну місцевих продуктів. Чи проти того крику правительство полівить біржи берлінській, побачимо. На всякий случай є се доказом, що біржи збіжеві єуть нині найбільшим ворогом хліборобів.

Черніївський процес.

Карний процес против 25 селянам з Чернієва розпочав ся 18-го с. м. в Станиславові. Селян тих обжаловує прокуратура о публичне насильство. Розправа веде ся перед присяглими. Подія Черніївська є звіною публиці з наших кореспонденцій виборчих. Жертвою борби виборчої упав селянин Петро Стасюк, проколений жандармом на смерть. Межи обжалованими стає одна жінчина. Прокуратура представляє вину обжалованих так: Дня 26-го лютого перевели комісар староства правибори в Чернієві. В часі тих правиборів прийшло до забурень в виборчій локалі, наслідком чого комісар замкнув правибори, а другого дня з наказу староства прийшли жандарми до Чернієва, щоби експедиції арештувати і відставити до суду. Жандарми арештували дев'ять селян, котрих їм зверхнієть громадека вказала і привели перед громадський уряд. Вечером перед приходом жандармів селяни сподіваючи ся арештовань зібрали ся в хаті Чапельського, залізничного стражника і урадили, щоби, коли до села прийдуть жандарми і будуть людий брати, ударити в дзвін і тим способом скликати людий і не дати нікого увязнити. Так стало ся. Коли жандарми привели арештованих перед громадську канцелярію, ударено в дзвін і збігла ся громада. Вахмайстер Нідерле звивав згромаджених, щоби розійшли ся, однак селяни так мужчини як і жінчини тиснули ся під сам ганок канцелярії і просили увільнити арештованих, або дозволити їм всім йти разом з арештованими. Жандарми толкували людям, що їм не вільно увільнити арештованих. На се товпа почала рішучо домагати ся увільнення і відгрожувала, що не випустить з села арештованих. Коли жандарми кували арештованих, настав в товпі крик, накликування «гура!» «гвалту!»; непокій зростав і несли ся погрози: «буде але!» На двократні упімнення і пересторогу жандарма, що в потребі уживе оружия, відповіла товпа, що стрілів не боїть ся і «що буде смерть їм або жандармам». Акт обжаловання подає число згромаджених перед канцелярією на 200—300 людий і повідає переходячи до опису атакі жандармів на нарід слідує:

З причини безустанного накликування «гвалту» і «гура» вмагала ся нетерпеливість у тих, що брали участь в збіговиску. Вахмайстер постановив проте вивести арештованих, щоби уникнути грозячого нападу селян, котрим задля їх фізичної переваги не міг би ся оперти. На повнове упімнене і завізане єго як також жандарма Панькова, котрий йшов на переді патрулі, розступили ся люди при ганку так, що конвій арештованих міг вийти з ганку. Тоді однак зараз стиснула ся товпа на оклик «гура» так тісно, що люди з товпи увійшли поміж арештованих а жандарми і конвій вже ані на крок не могли поступити ся. Було се для жандармів положене безвихідне, було се дійсне насилуване

Ой чомуж ти, та сонечко, в далекій чужині
Не поглянеш, як дивилось мов Янголь від Бога,—
А тепера позиравш, як вдовиця вбога?
Вітрець гудів тихисенько, шушукало листя;
Здавало ся, що прилітав наш дідусь за вістю:
Ой чи живі, чи здорові його милі внуки?
Бо не стерпів він із нами довгої розлуки,
І травиця-зелениця, мов хвиля, хитнулася;
То бабуся до унуків своїх на вернула ся:
Чи всі, чи всі здоровенькі унуки маленькі?
Не стерпіла, не бачивши вона їх давненько.
І зрадувавсь дідусенько на садочок красний,
І нас братів, його унуків, соколиків ясных.
Зрадувалась бабусенька на трави шовккові,
и вас сестриці, її внучки, мої чорноброві,
Бо садили садок, травку вони й поливали...
>Годі йому з покійними вести розмовоньку,
Повеселім смутненькую його головоньку.
Так сказала ти, сестрице, та і заспівала;
А зо мною через тебе ненька розмовляла,—
Ненька, ненька старесенька, рідна Україна,—
І до мене промовляла, мов до свого сина!
Веселенько, жалібненько, сьмієть ся, ридає,
П серденько до матінки так і припадає.
У всіх очі, як ті зірки, так і западали,
І до Бога вже молитву за родину слали...

Чому, чому сонце красне, як на домовині
Сьвітлш смутно, невесело в далекій чужині?...

XXX. РІДНА МОВА.

(«Молодик» стр. 113—114.)

Рідна мова, рідна мова!
Мов замер без тебе я!
Тільки вчую: рідне слово!
Обізналось мов сімя,
Обізвав ся батько рідний,
Що умер за козаків;
Мов народ, учулось, бідний
Застогнав із під Ляхів.

І здаєть ся: кінч ретивий
Топче наших ворогів;
І бач ся: Дніпро спесивий
Спину гне з задля човнів...
Понесли ся наші хлопці
Зашуміла хвиля гень...
І при місяці й при сонці
Ідуть нічу, ідуть в день!

Було щастя, були чвари,
Все те геть собі пішло,
І як сонце із під хмари
Рідне слово ізійшло.
Приняло козачі річи,
Регіт, жарти, плач, печаль;
Озоветь ся як із Січи
Стане сьміх і стане жаль.

(Далі буде.)

жандармів, бо начальне *накликунув*, що арештованих не видадуть, було у виду всего, що зайшло передше, *поважною* грізбою супротив патрулі жандармів.

Вахмайстер Нідерле бачив, що тепер мусів би або з нараженем своєї особи і других жандармів виглядати дальших випадків, або уступити перед переважаючою силою, чого після службових приписів не вільно йому було учинити без попередного ужиття оружя, *добув шаблі і став бити в товпу*. Але і то не помогло, тоді доперва почали жандарми розпихати товплячих ся на них людей *багнетами*, насадженими на карабінах. Тоді доперва розступили ся люди, каже акт обжалованя, а жандарми відзискали свободу діланя і відвели арештованих. Товпа розступила ся доперва по ужитю оружя і тоді обжаловані Борко, Федорко, Семянішин, Семків і Шак, зранені відбігли. Зранено також багнетом в товпі Петра Стасюка, котрий поступивши на бік повалив ся без життя. Зранені Семянішин і Федорко дізнали тяжких ушкоджень.

Обжаловані признають, що були в товпі, та мимо звиваня вахмістра, не розступили ся, заперечують однак, щоби згромадили ся в цілі виконаня насильства, переважна їх часть подає, що пішли під канцелярню громадску лиш з цікавостю або переходячи тамтуди задержали ся на дорозі, побачивши збіговиско.

Із визнань вахмайстра жандармерії, его заступника, польового Сисака, поліція Скробача і польового Чайки, котрі були в канцелярії громадській, як також із визнань Коперского (зразу під закидом злочину арештованого) показує ся, що іменню ті обжаловані, котрі суть обжаловані о безпосередній уділ в злочині, під сам будинок висували ся і найбільше кричали. Народи у Чапельского, біте на алярм в дзвони і викликуване людей з хат через Петра Рошача вказує на те, що присутність громадна людей перед канцелярнею громадскою не була зовсім случайна, але нарочна, щоби жандармів затревожити і не допустити до відведеня арештованих. Так твердить акт обжалованя.

Не хибувало також і пропаганди антисемітської в Чернівці. Обжалована є іменню о ню Софія Борисова, котра після визнань Лейби Маргуліса і Авраама Міллера, мала кликати до них що *»ніні всіх жидів виріжуть«*, і що *»йде обвістити то иньшим«*.

(Далі буде).

Вісти політичні.

Треба бути приготовленим, що кожда днина буде нам приносити свіжі хочби і неправдиві або неімовірні вісти про справу чешко-німецьку. Хтось сказав раз, що на світі буває найбільше лікарів. Болить тебе зуб, підвжи ся, виїди на місто, а кождий, що тебе стріне, подавати ме тобі свій найпевніший лік на біль зубів. Так і тепер можна надіяти ся, що всякі дневники будуть хронічно подавати раду, в який би спосіб загоїти рану, яку задав гр. Бадені гергемонам німецьким, своїм розпорядженем язиковим, тим більше, що покалічений Німець вештає ся навіть поза границі Австрії і як прошак на відпусті показує прохожим свою рану. Ми подали вже багато голосів на ту тему, що виїшли з всяких таборів політичних, мужів будьто державних або дневників. Нині реєструємо нові. І так пишуть *»Narodni Listy«*: *»Правительство не думає навіть про федеративний перестрій Австрії. Гр. Бадені скорше би вернув до абсолютизму (?), як щоби згодив ся на федерацію. Най дїє ся що хоче, а правительство не нарушить конституції. Оно мусить проте шукати за modus vivendi межи Німцями а Чехами. Німці вдоволялись би тим, як би відкликано примус, щоби кождий урядник присвоїв собі знане чешкого язика, а натомість при кожнім уряді в німецьких округах постановлено потрібне число чешких урядників для агенд чешких. За те треба би однак дати Чехам університет і техніку ческу в Берніморавскім і удержавниті гімназію ческу в Опаві. Німцям знов треба би дати національні курії. Тоді можна би і подумати о чешкім міністрі. Як би на се не пристали Німці, то гр. Бадені подав би ся до димсіні, а місце его заняв би якийсь феодал чешкий«*.

Таке пишуть *»Nar. Listy«*, а рівночасно виї-

шла в Липску брошура, котра накликає Німців до отрезвїня, кажучи, що з одної сторони годі їм думати, щоби язик німецький став ся державним, а з другого боку мусять они залишити думку про територіяльний поділ Чехії, бо тоді Словінці домагали би ся поділу Стирії і Каринтії а Італійнці поділу Тироло. Німецький язик може бути лише язиком внутрішньої переписки властей краєвих з властями центральними. Через відділене т. зв. чисто-німецьких округів Німці самі видали би своїх товаришів в других округах чешких на поталу Чехам. *»N. fr. Presse«* лютить ся знов на деякі чешкі дневники, що ті накликають гр. Бадені до зміни конституції, кажучи, що з теперішньої ситуації нема другого виходу, як або вернути до абсолютизму або завести федерацію.

Зрозумівши ті слова хибно, *»N. fr. Presse«* ударяє на Чехів яко таких, що лише на устах суть лібералами а в душі бажають собі абсолютизму. *»Vaterland«* клерикальний подає знов розмову якоїсь незвісної вищої личности з гр. Бадені, з котрої виходило би, що гр. Бадені рад би почати якусь акцію примиреня, однакж наколи би ся акція не повелась до осени, то він розв'язе парламент. Вкінці подає *»Grazzer Tagespost«* вість, що більша послість німецька готова би приступити до яких-то переговорів, але лише під деякими услівями (?). В звязи з сею вісттю стоїть факт, що в Карлевих Варах дав на днях бар. Думба обід, на котрім явили ся гр. Кінбург, Бернрайтер, Фурніс, Просковец і шеф секції міністерства просвіти Гартль, отже заступники більшої посілости німецької, та що за обідом обговорювано внутрішнє положенє і средства до виходу з того положеня.

Торжество шістдесятьлітнього панованя королевої англійської Вікторії почалось в суботу. На торжество се зібрались крім делегацій всіх держав європейських і сотки депутатів з всіх колоній англійських. Лондон буде через кілька днів гостити у себе людей з всіх пяти континентів.

Мир грецько-турецкий є ще засно предметом нарад дипломатів європейських. Крім дипломатів трудять ся над услівями мира ще три фахові комісії. Розходить ся о організацію Крети, розграниченє політичне в Тесалії, кошти воєнні і о губернатора для Крети. Заповідають, що в слїдуючім тижни точки мира будуть вже предложені дворам європейским до потвердження. Тимчасом праса грецька плаче, що державі не став вже средств на дальше держанє війск на воєнній стої.

Сподівані зміни в центральній управі Німеччини не осушились. Кн. Гогенльогє лишає ся на становищі канцлера, хоч імовірно, що старенького князя заступить небавом теперішній міністер фінансів, Мікель. На тепер вдоволив ся цісар Вільгельм тим, що усунув Гольмана, а віддав чин секретаря державного в міністерстві плавби морської контрадміралови Тірпцови. Тірпц має дістати від Reichstag-у німецького ті мільонові фонди на флоту німецьку, котрі не повелось дістати Гольманови.

Новинки.

— **Пос. Новаковський** в своїм процесі перед судом перемским відкинув оборону дра Кормоша а взяв собі правного оборонця дра Анкеназа. *»Діло«* соблазняє ся тим. Для нас се поведене п. Новаковского ясне і консеквентне. З днем, як пос. Яросевич виповів службу всяким руским партиям а душою і тілом приляг до Дашиньского і жида Адлера, від сего часу не вільно жадному радикалови рускому брати собі за оборонця адвоката Русина а лише жида, бо жида чейже стоять ближше до радикального руху руского як др. Коршош.

— **Соціалістична агітація.** Дня 15. червня скликали у Львові соціалісти збори. Головним предметом нарад був намір основаня по передмістях філії *»Огнива«* центрального і соціалістичного товариства будівлянцх робітників. В осени мають оснувати ся філії на Личакові і Замарстинові, головню однак ходило о філію на Городецкім, котрої основанє є вже довершеною річю. До тої філії будуть вписувати ся залізничні робітники, з котрих майже кождий знає якесь ремісло, що входить в будівляний обсяг. Правительство розв'язало товариство урядників і залізничної служби, котре існувало на Городецкім і займало ся ідеями перевороту. Основа-

на отже філія *»Огнива«* дасть спромугу членам розв'язаного товариства сходити ся дальше на соціалістичні наради. На зборах явило ся до 400 людей. Головнішими проводирами були Желяшкевич і Шіфлер. Під сам кінець зборів обговорювано проєкт страйку на початок осени, то є на час, коли підприємці спінать покінчити роботи. Сей страйк має мати за ціль довести до ревізії тарифи робітничої платні.

— **На кару смерти** через повішенє засуджено в Перемишлі Івана Мельника, селянина зі Скваряви за замордованє для рабунку 18-літнього паробчача Яцка Скулїна.

— **Приказ опущеня Перемишля** в протягу трех днів одержала перебуваюча у своєї родини жена урядника банкового в Петербурзі, Півницка, Галичанка з дому Желехівских. В часі свого побуту в Перемишлі звернула п. Півницка на себе увагу поліції тим, що за мною осіб збирало ся в єї домі. Поліція предприняла у неї ревізію і забрала єї листи. П. Півницка віднесла ся до російської амбасади з просьбою о опіку.

— **Нестор політики чешкої, др. Рігер**, обходив 10 червня 50-літній ювілей свого докторату: Збір професорів університету вручив єму при тій нагоді гратуляційну грамоту в формі диплому докторского. Володислав Рігер родив ся 10 грудня 1818 р. в Семізі. Батько его був млинарем і заправив сина свого до єго промислу. Мимо того повелось матери віддати талановитого сина на філософію. Однакж по другим році Володислав мусів опять вернути до млинарского заводу по волі батька. Тоді став він потайно учити ся права і аж тоді, коли пред'явив батькови по році свідощтво зложеного іспиту, згодив ся тойже на дальшу науку сина. Рігер учив ся права в Відні, де і познакомив ся з що славнішими мужами славянськими. По скінчених студиях, оженившись з дочкою історика Паляцкого, Рігер сейчас вступив на поле політичної роботи. З его личностю вяже ся тісно піввікова історія народу чешкого.

— **Нещастє на залізници.** Передвчера в ночі на стації Вибранівка, при поїзді товаровім ч. 382, утратив житє кондуктор станіславівський Бергман, отець двоїх дітїй. Близні обставини тої нещасливої пригоди ще не звістні.

— **Потвора.** З Скалатщини доносять о такій пригоді: В Калагарівці у одної селянки породила корова теля-потвору. На голові у теляти було одно око велике а друге мале; замість рижків був хвіст пророслий до голови, на хребті якийсь наріст, під головою чотири ноги, з котрих одна, передна, була незвичайно груба, а задна дуже тоненька. Теля уродило ся неживе і селянка зараз вкинула его до Збруча.

— **Грім в костелі.** В Кольбушовій дня 18. с. м. в полудне зараз на вході до костела єпископа Лобоса ударив грім в костел і забив одного селянина з Купна а шістьох иньших поразив. Єпископови нічого не стало ся.

— **Грецькі героїні.** Послїдна грецько-турецка війна має дві Гречинки, що позавидували слави *»Діві орлеанської«*. Першою з тих героїнь є Єлена Констандіну, що перед єпіротскою армією несла біло-синій прапор і загривала до борби грецьку армію. Ся однак пустила ся на побоевище не так з героїзму як радше для слави. Друга грецька дівичка тихенько і без остентації піїшла на поле битви, з відки привезено єї з трема ранами до шпиталю в Атинах. Називає ся она Катерина Васарельо, походить з Месини і разом з своїм братом Юрієм боролася в тесалських горах. Коли вибухла війна, єї брат зорганізував відділ охотників і сказав до неї: *»Иду на святю війну, а ти полиши ся, пильнуй нашого дому і торговлі. Катерина однак освідчила, що піїде в товаристві брата і брат мусів згодити ся. Обтяла коси, перебрала ся і підіменем Алєка пішла з відділом брата на війну. Ніхто не догадував ся в ній жєнщини. Машерувала мимо всіх трудів як мужчина, боролася під Богацією, Менексе, Пеке, Хазіларі і під Хазабазі, забивала Турків, рабовала череди овець і паляла мечети як иньші охотники. В битві під Трикалі, куди по відвороті з під Ляріси прибула, одержала Катра від вождя похвалу за відвагу і мужество. Під Музак однак три турецькі кулі здрухотали єї бедро і положили кінець дальшій єї кар'єрі воєнній. Два тижні переносив єї брат на плечах через гірські сугки, нїм дістав ся до лазарету в Лямії і тут доперва довідано ся, що се жєнщина. Помимо своїх мужеских починів доховала однак Катра жіночі прикмети: встидливість і а скромність коли перевозено єї до Атин, заслонила з під очей лице хустинкою, щоби усунути ся цікавої товпи.*

— **Рослина Арон**, широко розповсюджена і плекана в наших домах, єсть великою отруєю. Соком єї рослини отроїло ся недавно в Парижі троє дітїй вознього париского банку. Ми довідуємо ся, що одна служниця у Львові відкусила листок єї рослини і дістала сейчас страшні болі в устах. Щастє, що трутина не зайшла до жолудка, бо цілий случай міг закінчити ся смертю. Отруєю єсть також олеандри, котрих не радимо держати по спальнях, бо они викликають у людей запалене мозку.

